

การปฏิรูปกีฬาไทย

นางสาวปรียวรรณ สุวรรณสุนัย
วิทยากรชำนาญการ กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา
สำนักวิชาการ

พระบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับกีฬาที่ได้พระราชทานเนื่องในวันกีฬาแห่งชาติ วันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2531 ว่า “...ในหลักการ การกีฬาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญพื้นฐานที่จะส่งเสริมให้ร่างกายแข็งแรงและสามารถที่จะแสดงฝีมือในเชิงกีฬาเพื่อความสามัคคีและเพื่อให้คุณภาพของมนุษย์ที่ดีขึ้น มาเวลานี้ การกีฬาก็นับว่ามีความสำคัญในทางอื่นด้วยคือ ในทางสังคมทำให้คนในประเทศชาติได้หันมาปฏิบัติสิ่งที่มีประโยชน์ มีสุขภาพของร่างกายและของจิตใจ ทำให้สามารถที่จะอยู่เป็นสังคมอย่างอยู่เย็นเป็นสุข ทั้งเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเจริญของบ้านเมืองและโดยเฉพาะในการกีฬาระหว่างประเทศก็ได้เพิ่มความสำคัญกับมนุษย์อื่นซึ่งอยู่ในประเทศอื่น ฉะนั้น กีฬามีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับชีวิตของแต่ละคนและชีวิตของบ้านเมือง ถ้าปฏิบัติอย่างถูกต้องหมายความว่า อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถก็จะนำชื่อเสียงแก่ตนแก่ประเทศชาติ ถ้าปฏิบัติกีฬาด้วยความเรียบร้อยด้วยความสุภาพ ก็ทำให้มีชื่อเสียงเหมือนกัน และจะส่งเสริมความสามัคคีในประเทศชาติ...”

ดังนั้น การกีฬาจึงนับว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ทั้งในด้านสุขภาพ พลานามัยและด้านจิตใจ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประชาชนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม จนนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ กีฬาก็ถูกนำไปใช้เป็นเครื่องมือเพื่อสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชนในประเทศที่พัฒนาแล้วทั่วโลกจะอาศัยกระบวนการของกีฬาเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม เพื่อสร้างเครือข่ายชุมชน ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกในการดำรงชีวิตที่มีคุณธรรม มีวินัย มีความรับผิดชอบต่อนานาชาติ เคารพในสิทธิของตนเองและผู้อื่น ให้เป็นรากฐานที่ดีของสังคม ทำให้องค์กรภายในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกและองค์กรระหว่างประเทศสนับสนุนใช้กีฬา การออกกำลังกายและนันทนาการเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในประเทศตน

ประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างสหรัฐอเมริกาสามารถใช้กีฬาสร้างรายได้จำนวนมาก และพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมกีฬาที่มีส่วนแบ่งทางการตลาดขนาดใหญ่เป็นอันดับต้น ๆ ของธุรกิจโลกพบว่า มูลค่าทางเศรษฐกิจรวมมากกว่า 400,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มีการขยายตัวในอัตราส่วนร้อยละ 20 ต่อปี สหรัฐอเมริกาจึงเป็นประเทศที่มีอุตสาหกรรมกีฬาใหญ่เป็นอันดับหนึ่งของโลก มูลค่าการตลาดมากกว่าปีละ 210,000 ล้านดอลลาร์ คิดเป็นร้อยละ 2 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) ส่วนในภูมิภาคเอเชีย สาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นประเทศที่มีอุตสาหกรรมกีฬาใหญ่ที่สุด มีมูลค่าทางเศรษฐกิจประมาณ 800,000 ล้านดอลลาร์ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.2 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่ของเงินมาจากจำนวนผู้ชมกีฬา เช่น ฟุตบอล บาสเกตบอล วอลเลย์บอล เทนนิส แบดมินตัน รวมถึงการจำหน่ายอุปกรณ์กีฬาทุกชนิด ทำให้ประเทศจีนมีรายได้จากการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวกับกีฬามากขึ้นทุกปี

สำหรับประเทศไทยได้มีการวางแผนพัฒนาการกีฬาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการรักษามาตรฐานการเป็นชาติผู้นำทางด้านกีฬาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยการเป็นเจ้าเหรียญทองในกีฬาซีเกมส์ นอกจากนี้ ในมหกรรมกีฬาระดับโลกอย่างโอลิมปิกเกมส์ หรือเอเชียนเกมส์นั้น นักกีฬาไทยได้ผ่านรอบการคัดเลือก 37 คน จาก 17 ชนิดกีฬาในโอลิมปิกเกมส์ที่กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ ใน พ.ศ. 2555 โดยได้ 2 เหรียญเงิน และ 1 เหรียญทองแดง ถือเป็นลำดับที่ 57 ส่วนในเอเชียนเกมส์ที่เมืองอินชอน ประเทศเกาหลีใต้ ใน พ.ศ. 2557 นักกีฬาไทยสามารถคว้าเหรียญ

ทองได้ 12 เหรียญ 7 เหรียญเงิน และ 28 เหรียญทองแดง เป็นอันดับที่ 6 ดังนั้น การที่จะพัฒนาการกีฬาของประเทศไทยให้เทียบเท่ากับมาตรฐานสากลนั้น จะต้องได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่จากภาครัฐ แต่ที่ผ่านมา การบริหารจัดการด้านกีฬาของไทยยังประสบปัญหาหลายด้าน เช่น ปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กรที่เกิดจากการรวมด้านการท่องเที่ยวและกีฬาเข้าด้วยกัน โดยคิดว่ากิจกรรมทั้งสองด้านจะสนับสนุนซึ่งกันและกันและควบรวมกันได้ แต่ในความเป็นจริงมีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่สามารถดำเนินการไปด้วยกันได้ ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ด้านหลักสูตรการเรียนภาคปกติที่ไม่เหมาะสมกับการส่งเสริมกีฬา โดยเฉพาะกีฬาเพื่อความเป็นเลิศและการเป็นนักกีฬาอาชีพ ปัญหากฎหมายด้านการกีฬาโดยเฉพาะด้านภาษี ปัญหาการนำแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติสู่ภาคปฏิบัติไม่บรรลุเป้าหมาย จะเห็นได้จากแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2550-2554) ทั้ง 6 ยุทธศาสตร์ ซึ่งไม่มียุทธศาสตร์ใดบรรลุเป้าหมายแม้แต่ยุทธศาสตร์เดียว ปัญหาการไม่สามารถนำกีฬามาสั่งสร้างรายได้หรือพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมกีฬาได้ ซึ่งมีกีฬาบางประเภทเท่านั้นที่ทำรายได้เข้าสู่ประเทศได้ เช่น มวยไทยไฟต์ (Thai fight) หรือฟุตบอล เป็นต้น

จากสภาพปัญหาด้านกีฬาดังกล่าวในข้างต้น คณะกรรมการปฏิรูปการกีฬา สภาปฏิรูปแห่งชาติ โดยพลเอก ยุทธศักดิ์ ศศิประภา เป็นประธานคณะกรรมการฯ ได้กำหนดภารกิจหลักในการปฏิรูปการกีฬาเป็น 2 ด้านคือ

1. การปฏิรูปด้านโครงสร้าง

1.1 การแยกกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาออกจากกัน โดยให้มีการจัดตั้งเป็น “กระทรวงกีฬา” เป็นการเฉพาะ เพื่อให้มีมาตรฐานที่เป็นระบบ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวและการกีฬาให้เกิดความเป็นเอกภาพทั้งด้านโครงสร้างองค์กร การบริหารจัดการ บุคลากร และงบประมาณ ให้เกิดความคล่องตัว เปิดโอกาสให้สมาคมกีฬาต่าง ๆ ที่มีความพร้อม ดำเนินการร่วมกับสถาบันการศึกษา เพื่อส่งเสริมให้มีโครงการการพัฒนากีฬาในระดับภูมิภาค ตั้งแต่ระดับจังหวัดไปจนถึงระดับท้องถิ่นให้ครอบคลุมยิ่งขึ้น

1.2 ส่งเสริมการจัดตั้งมหาวิทยาลัยกีฬาแห่งชาติโดยกำหนดให้มหาวิทยาลัยกีฬาแห่งชาติ เป็นมหาวิทยาลัยเฉพาะทางที่ส่งเสริมด้านกีฬาทุกประเภท อาทิ การจัดการเรียนการสอน การฝึกซ้อม การเข้าร่วมการแข่งขัน การผลิตนักกีฬา ผู้ฝึกสอน ผู้ตัดสิน และผู้บริหารด้านการกีฬาทั้งกีฬาสากล และกีฬาประจำชาติอย่างมืออาชีพ รวมถึงการสร้างนักวิจัยและผลงานวิชาการที่ได้รับการยอมรับ เพื่อบริหารจัดการด้านการกีฬาให้เกิดความเป็นเลิศและส่งออกบุคลากรด้านการกีฬาทุกประเภทให้สร้างรายได้กลับมายังประเทศไทย

1.3 การปรับปรุงกฎหมายการกีฬาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ควรมีการบัญญัติกฎหมายเรื่องการพิทักษ์คุณธรรมสำหรับการแข่งขัน กระบวนการตัดสินด้านกีฬา การกำหนดให้มีบทลงโทษตามความผิดที่เหมาะสม เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน การสนับสนุนให้มีกฎหมายมาตรการด้านภาษีเกี่ยวกับกีฬา ในการส่งเสริมให้องค์กรภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนกีฬามากขึ้น เช่น มาตรการลดหย่อนภาษีให้กับภาคเอกชนที่สนับสนุนเกี่ยวกับการกีฬา เป็นต้น การกำหนดมาตรการดูแลนักกีฬาทีมชาติที่ได้รับบาดเจ็บระหว่างการแข่งขันและการกำหนดเรื่องสวัสดิการให้แก่ นักกีฬาและบุคลากรทางการกีฬา การจัดทำระเบียบคุ้มครองส่งเสริมนักกีฬาคนพิการให้มีความมั่นคงในชีวิต นอกจากนี้ ยังมีประเด็นที่ขอให้บรรจุเรื่องกีฬาในร่างรัฐธรรมนูญ เนื่องจากบทบัญญัติรัฐธรรมนูญไทยทั้ง 19 ฉบับ ตั้งแต่ พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน ตลอดระยะเวลากว่า 82 ปีนั้นไม่เคยมีการบรรจุเนื้อหาและสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการกีฬาไว้ในรัฐธรรมนูญ ส่งผลให้การพัฒนากีฬาของไทยไม่สามารถทำได้อย่างเต็มที่ คณะกรรมการปฏิรูปการกีฬาจึงได้มีความเห็นร่วมและเสนอต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไว้ 2 มาตราคือ

- มาตรา ... บุคคลย่อมมีสิทธิขั้นพื้นฐานในการเข้าถึงการได้รับบริการด้านการกีฬาจากภาครัฐอย่างทั่วถึง เท่าเทียมและเพียงพอ

- มาตรา ... รัฐต้องดำเนินการด้านการกีฬา ดังต่อไปนี้

(1) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาการกีฬาเพื่อพัฒนาสุขภาพ คุณภาพชีวิต จิตใจ รวมทั้งสร้างความสามัคคีและความภาคภูมิใจของคนในชาติ

(2) จัดให้มีโครงสร้างการบริหารจัดการด้านการกีฬาในทุกระดับที่ทันสมัย มีมาตรฐานอย่างทั่วถึง เท่าเทียมและเพียงพอ

(3) ส่งเสริมและสนับสนุนด้านการกีฬาเพื่อความเป็นเลิศและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจของชาติ

2. การปฏิรูปด้านการบริหารจัดการ

2.1 การผลักดันแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2555–2559) ควรมีการปรับปรุงแผนให้มีความเชื่อมโยงกับเจตนารมณ์ที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ ควรกำหนดวิธีการงบประมาณที่ให้อำนาจและขอบเขตแก่องค์กรบริหารท้องถิ่นในการเบิกจ่ายที่เอื้ออำนวยต่อการแข่งขันกีฬาระดับท้องถิ่น การอำนวยความสะดวกนักกีฬาผู้พิการตั้งแต่สถานที่ฝึกซ้อม การเดินทางเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาประเภทต่าง ๆ รวมทั้งมีผู้ฝึกสอนที่มีความเชี่ยวชาญเหมาะสมแต่ละชนิดกีฬาด้วย ทั้งนี้ แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 มีจำนวน 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์การพัฒนาการกีฬาระดับพื้นฐาน ยุทธศาสตร์การพัฒนาการกีฬาเพื่อมวลชน ยุทธศาสตร์การพัฒนาการกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ ยุทธศาสตร์การพัฒนาการกีฬาเพื่อการอาชีพ ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา และยุทธศาสตร์การบริหารการกีฬา โดยมุ่งเน้นให้ทุกยุทธศาสตร์ต้องบรรลุวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัยได้รับประโยชน์จากการกีฬาสูงสุด

2.2 การส่งเสริมด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านการกีฬา เป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการกีฬา เช่น สถานที่ออกกำลังกายที่มีอยู่อย่างจำกัดและไม่เอื้อต่อการออกกำลังกาย การกำหนดพื้นที่สาธารณะที่เหมาะสมต่อการออกกำลังกาย มีอุปกรณ์ด้านการกีฬา การสร้างองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านการกีฬา เป็นต้น

2.3 การส่งเสริมการกีฬาให้พัฒนาเป็นอุตสาหกรรมกีฬา โดยภาครัฐควรส่งเสริมและสนับสนุนภาคการกีฬาในทุกมิติ เช่น กลุ่มธุรกิจสถานบริการการออกกำลังกาย กลุ่มผู้ค้าส่งและค่าปลีกอุปกรณ์กีฬา กลุ่มผู้ผลิตอุปกรณ์กีฬา กลุ่มนำเข้าและส่งออกอุปกรณ์กีฬา กลุ่มสื่อสารมวลชน กิจกรรมทางการตลาดและโฆษณา ประชาสัมพันธ์ กลุ่มจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาและนันทนาการ กลุ่มสิทธิประโยชน์และลิขสิทธิ์ทางการกีฬา กลุ่มสโมสรกีฬาสมัครเล่นและกีฬาอาชีพ กลุ่มจัดการแข่งขันด้านการกีฬา กลุ่มสถาบันผู้ผลิตบุคลากรและฝึกสอนด้านการกีฬา กลุ่มวิทยาศาสตร์การกีฬา กลุ่มเวชศาสตร์การกีฬา และกลุ่มอื่น ๆ ให้พัฒนาจนก่อให้เกิดรายได้และพัฒนาทุกด้านให้เป็นอุตสาหกรรมกีฬาต่อไป เพื่อให้ภาคการกีฬาสามารถสร้างโอกาส สร้างงานและรายได้ รวมถึงอาชีพให้กับประชาชนทุกกลุ่ม

บทสรุปและข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา

การปฏิรูปการกีฬาเพื่อการพัฒนาการกีฬาให้มีความเป็นเลิศและเพื่อการอาชีพนั้น คณะกรรมาธิการปฏิรูปการกีฬา สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติควรให้ความสำคัญกับการผลักดันแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2555–2559) ให้เป็นรูปธรรมมากที่สุด โดยเฉพาะการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา ถือเป็นปัจจัยที่ทำให้นักกีฬาประสบ

ความสำเร็จในการแข่งขันกีฬาทุกระดับ เพื่อนำความรู้ตลอดจนเทคนิคทางด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาไปใช้ฝึกฝน และการพัฒนาโครงสร้างของร่างกาย รวมถึงอุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในการเล่นกีฬา จึงควรให้มีการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ และผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ที่สำคัญในการพัฒนากีฬาคือ การใช้ระบบการบริหารจัดการเชิงธุรกิจ การให้ความสำคัญกับท้องถิ่นโดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ให้มีการบูรณาการกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องด้วยสิ่งที่หลากหลายทางองค์ความรู้ในการพัฒนาการดำเนินงานควบคู่กับการดำเนินการทางการตลาด และการประชาสัมพันธ์เชิงรุกอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพของนักกีฬาในประเภทต่าง ๆ และพัฒนาผลงานทางการกีฬาของประเทศตนเองด้วย

นอกจากนี้ ประเด็นการแยกกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาให้เป็นเพียง “กระทรวงกีฬา” เป็นการเฉพะนั้นเห็นได้ว่า ควรมีการพิจารณาถึงข้อดีข้อเสียให้รอบคอบเสียก่อน เพราะการจัดตั้งกระทรวงใหม่นั้นจะส่งผลกระทบต่องบประมาณ โครงสร้าง กรอบอัตราบุคลากรด้วย ซึ่งปัจจุบันมีเพียงประเทศบราซิลประเทศเดียวเท่านั้นที่จัดตั้งกระทรวงกีฬา (Ministry of Sports) เพราะประเทศบราซิลสามารถสร้างรายได้จากการส่งออกนักกีฬาระดับโลก เช่น กีฬาฟุตบอล กีฬาแข่งรถ เป็นต้น ที่นักกีฬาเหล่านี้ต้องจ่ายภาษีกลับมาที่ประเทศ จึงนับว่าคุ้มค่ากับการลงทุน ในขณะที่ประเทศอื่น ๆ นั้น กระทรวงกีฬามักจะถูกผนวกรวมกับงานกิจกรรมเยาวชนเท่านั้น ประเด็นดังกล่าวยังได้สอดคล้องกับแนวคิดของนายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรีว่า องค์ประกอบของการปฏิรูปควรยึดหลัก 3 P คือ 1) Purpose ต้องตั้งวัตถุประสงค์ว่าจะทำไปเพื่ออะไร 2) Prime Mover ให้พิจารณาถึงองค์กรหลักที่เป็นผู้ขับเคลื่อน และ 3) Process คำนึงถึงกระบวนการ โดยได้แบ่งระดับการทำให้เป็น 3 ส่วนคือ ทำก่อน ทำต่อไป และทำอย่างยั่งยืน ดังนั้น รัฐบาลในชุดที่มีพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี จึงยังไม่มียุทธศาสตร์แยกกระทรวงใด ๆ แต่มีความมุ่งหวังให้คณะกรรมการการปฏิรูปการกีฬาดำเนินการปฏิรูปกีฬาแล้วทำให้เกิดเป็น 1. Strange สร้างความแข็งแรง สุขภาพร่างกายที่ดีของคนในชาติ 2. Public Spirit สร้างน้ำใจสาธารณะ น้ำใจนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัยในสังคม 3. Occupation สร้างอาชีพของนักกีฬา ผู้ฝึกสอน กลุ่มผู้ค้าอุปกรณ์การกีฬา ให้เป็นอุตสาหกรรมกีฬาแบบครบวงจร 4. Reception กำหนดให้การกีฬาเป็นนันทนาการ ทำให้คนอารมณ์ดี สร้างวินัยและความสามัคคี และ 5. Top Class การสร้างกีฬาให้ก้าวสู่ระดับแนวหน้าของโลก ให้เป็นการสร้างเกียรติภูมิ ศักดิ์ศรีของไทยในเวทีโลก ถึงจะเรียกว่าเป็นการปฏิรูปกีฬาอย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

- กมธ.ปฏิรูปกีฬา สรุปร 4 ประเด็นเนาะวางโครงสร้าง. (9 มีนาคม 2558). สืบค้น 26 มีนาคม 2558. จาก www.bangkokbiznews.com/news/detail/638298
- คณะกรรมการเตรียมการปฏิรูปเพื่อคืนความสุขแก่คนในชาติ. (2557). **กรอบความเห็นร่วมปฏิรูปประเทศไทย ด้านอื่น ๆ**. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม.
- คนกีฬาไทยรอรับของขวัญปี 58 กระทรวงกีฬาในฝัน พ.ร.บ.กีฬาใหม่. (19 มีนาคม 2558). สืบค้น 26 มีนาคม 2558 จาก www.komchadluek.net/detail/20150103/198703.html.
- พีเชษฐ ยิ่งเกียรติคุณ. (16 มกราคม 2558). **ขอเห็นต่าง คัดค้านการจัดตั้ง “กระทรวงกีฬา”**. สืบค้น 26 มีนาคม 2558 จาก <http://www.voice.co.th/blog/155832.html>.
- รัฐบาลปักตู เป็นแยก “กีฬา – ท่องเที่ยว”. (22 มกราคม 2558). สืบค้น 27 มีนาคม 2558. จาก <http://www.dailynews.co.th/Content/sports/295863/%EDA3>.
- สปช.สรุปร 4 แนวทางปฏิรูปกีฬา ตั้ง “กระทรวงกีฬา” เฉพาะ. (9 มีนาคม 2558). สืบค้น 26 มีนาคม 2558. จาก www.manager.co.th/sport/viewnews.aspx?News ID=9580000027891
- เสนอคณะปฏิรูปกีฬาเน้นสวัสดิการทีมชาติ. (1 มีนาคม 2558). สืบค้น 26 มีนาคม 2558. จาก www.southdeepoutlook.com/brief/85525/เสนอคณะปฏิรูปกีฬาเน้นสวัสดิการทีมชาติ/html.